

ชื่อเรื่อง	การประเมินความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำด้วย AARL-PC Score และการใช้ผักตบชวาในการลดธาตุไนโตรเจนในน้ำ
ผู้ศึกษาวิจัย	กวิณา โกษัย และ ภักดีพล สีหะนาม
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ทิพย์ กล่อมแจ็ก
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี วท.บ. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พ.ศ. 2566
คำสำคัญ	ดัชนีความอุดมสมบูรณ์ ไนโตรเจน ผักตบชวา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำด้วยเกณฑ์ AARL-PC Score โดยใช้ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำ ปริมาณออกซิเจนที่จุลินทรีย์ใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ในน้ำ ปริมาณฟอสเฟต ค่าการนำไฟฟ้า ปริมาณไนเตรทไนโตรเจน ปริมาณแอมโมเนียไนโตรเจน และปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ ในการคำนวณ AARL-PC Score รวมถึงศึกษาการสะสมไนโตรเจนของผักตบชวาที่เจริญเติบโตในแหล่งน้ำธรรมชาติ การศึกษานี้ได้ทำการตรวจวัดดัชนีคุณภาพน้ำและศึกษาระดับความอุดมสมบูรณ์ของสระน้ำ บริเวณประตู 6 มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยศึกษาใน 3 สถานีตรวจวัด และ 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงต้นฤดูฝนและช่วงปลายฤดูฝน ในปี 2566

ผลการศึกษา พบค่าอุณหภูมิ น้ำ และค่าความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพน้ำผิวดินประเภทที่ 3 อย่างไรก็ตาม ปริมาณออกซิเจนละลายน้ำมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพน้ำผิวดิน ทั้งนี้ อุณหภูมิ น้ำ และปริมาณคลอโรฟิลล์ เอ มีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญในช่วงต้นฤดูฝน ในขณะที่ปริมาณฟอสเฟตมีค่าสูงในช่วงปลายฤดูฝน ค่า AARL-PC Score มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5 ในช่วงต้นฤดูฝน ซึ่งบ่งชี้ว่าแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับปานกลาง (Mesotrophic) และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.0 ในช่วงปลายฤดูฝน ซึ่งบ่งชี้ว่าแหล่งน้ำมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (Mesotrophic – Eutrophic) การศึกษาการใช้ผักตบชวาดูดซึมไนโตรเจนในน้ำ พบว่าเมื่อผักตบชวาเจริญเติบโตในสระน้ำเป็นเวลา 2, 4 และ 6 สัปดาห์ พบค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของไนโตรเจนในผักตบชวา เท่ากับ 7.85, 5.49 และ 9.72% ตามลำดับ และผักตบชวามีอัตราการสะสมไนโตรเจนเฉลี่ยสูงสุดเมื่อมีระยะเวลาเจริญเติบโตในแหล่งน้ำที่ 6 สัปดาห์ ดังนั้นในการใช้ผักตบชวาลดปริมาณไนโตรเจนในน้ำ จึงควรปล่อยให้ผักตบชวาได้เจริญเติบโตในแหล่งน้ำเป็นเวลา 6 สัปดาห์ และควรติดตามตรวจสอบระดับความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำด้วย เกณฑ์ AARL-PC Score อยู่เป็นระยะ

Title Assessment of trophic status of water body using AARL-PC Score and application of water hyacinths for reduction of nitrogen in water

Author Kawinta Kosai and Pakdeephol Seehanam

Advisor Assistant Professor Dr. Pantip Klomjek

Academic Paper Undergraduate Thesis B. Sc. Natural Resources and Environment, Naresuan University, 2023

Keywords Trophic State Index, Nitrogen, Water hyacinth

ABSTRACT

This research aimed to study the trophic status of water body using Applied Algal Research Laboratory – Physical and Chemical Score (AARL-PC Score) in which DO, BOD, phosphate, EC, nitrate-nitrogen, ammonia-nitrogen, and chlorophyll-a were used for AARL-PC Score calculation. Besides, nitrogen accumulation of water hyacinths in the natural water body was investigated. In this study, the water quality indicators and trophic state of the pond near Gate 6 of Naresuan University were evaluated for three sampling stations and two periods: the early rainy season and the end of the rainy season in 2023. The results showed water temperature and pH were within type 3 surface water quality standard criteria. However, DO was lower than what was determined in the water quality standard criteria. Significantly higher temperature and chlorophyll a were found at the early rainy season. In contrast, significantly higher phosphate was found at the end of the rainy season. At the early rainy season, the average AARL-PC Score was 3.5 that indicated the trophic status was Mesotrophic. The average AARL-PC Score was 4.0 at the end of rainy season which indicated the trophic status was Mesotrophic – Eutrophic. In this study, water hyacinths were used to absorb nitrogen in water. When the water hyacinths grew in the pond for 2, 4, and 6 weeks, their average nitrogen concentrations were 7.85, 5.49, and 9.72%, respectively. The highest nitrogen accumulation rate was found in the water hyacinths growing in the pond for 6 weeks. Therefore, water hyacinths should be allowed to grow in the water body for 6 weeks for nitrogen reduction. And monitoring of water body trophic status using the AARL-PC Score should periodically be conducted.